

VI. THE WISDOM OF GOD

\$26 Conclusions (pág. 209)

1. *The earliest christology to embrace the idea of pre-existence in the NT is Wisdom christology.* By Wisdom christology at this earliest stage I mean a way of speaking about Christ, particularly in relation to the cosmos, which takes up language and phraseology widely used within pre-Christian Judaism when speaking of divine wisdom. This language would almost certainly have been understood by Paul and his readers as ascribing to Christ the role in relation to the cosmos which pre-Christian Judaism ascribed to Wisdom; that is, more briefly, they would understand Christ to be identified as God's wisdom. *So far as we can tell there was in the first instance no concept of 'the pre-existence of Christ' apart from this application of Wisdom categories to Jesus.*

La més antiga cristologia a abraçar la idea de la preexistència en el Nou Testament és la cristologia de la Saviesa. Per cristologia de la Saviesa en aquesta primera etapa entenc una forma de parlar de Crist, sobretot en relació amb el cosmos, que utilitza el llenguatge i la fraseologia àmpliament emprada en el judaisme precristià quan parlava de la saviesa divina. Aquest llenguatge és gairebé segur que fou entès per Pau i els seus lectors com atribuït a Crist el paper que en relació amb el cosmos el judaisme precristià havia atribuït a la Saviesa; és a dir, més breument, comprendrien Crist com identificat amb la saviesa de Déu. Pel que podem dir, en aquesta primera etapa no existia el concepte de "la preexistència de Crist", a banda d'aquesta aplicació de les categories de la Saviesa a Jesús.

2. This kind of language was familiar in the ancient world, used quite widely in reference to divine beings and often understood as denoting one god among others. *Within Judaism, including Hellenistic Judaism however, there is no evidence that such talk of God's (pre-existent) wisdom ever transgressed Jewish monotheism.* The writers with whom we have to deal, including Philo, were able to retain their Wisdom talk within the bounds of their monotheism.

Aquest tipus de llenguatge era familiar en el món antic, utilitzat molt àmpliament en referència als éssers divins i, sovint entès com denotant un déu entre d'altres. Dins del judaisme, incloent el judaisme hel·lenístic però, no hi ha evidència que tal manera de parlar de la (pre-existent) saviesa de Déu transgredís el monoteisme jueu. Els escriptors amb els quals hem de tractar, incloent Philo, van ser capaços de mantenir la seva manera de parlar de la Saviesa dins dels límits del seu monoteisme.

They were evidently conscious of the way this language was used within the wider religiosity of the time, but they took it over precisely in order to challenge that wider polytheistic understanding by their own distinctive monotheism, and presumably also to attract *those who found such language and categories meaningful to a recognition of the Torah as the sum and substance of God's wisdom.*

Evidentment eren conscients de la forma en què aquest llenguatge era utilitzat dins de la més àmplia religiositat de l'època, però que ells el van utilitzar precisament per tal d'impugnar aquesta comprensió més àmplia politeista pel seu propi monoteisme distintiu, i presumiblement també per atreure els que trobaven que aquest llenguatge i categories eren significatius per al reconeixement de la Torà com la suma i la substància de la saviesa de Déu.

Of course they ran the risk that their message would be conformed to these categories as used in the wider Hellenistic religious philosophy. But so far as we can tell, the writers themselves were alive to that danger and did not succumb to it. *For them Wisdom never really became more than a convenient way of speaking about God acting in creation,*

revelation and salvation; Wisdom never became more than a personification of God's own activity.

Per descomptat que corrien el risc que el seu missatge es conformés a aquestes categories tal com les utilitzava la més àmplia filosofia religiosa hel·lenística. Però en la mesura en què ho podem afirmar, els mateixos escriptors estaven atents a aquest perill i no van sucumbir a ell. *Per a ells la Saviesa mai va ser més que una forma convenient de parlar de Déu actuant en la creació, en la revelació i en la salvació; La Saviesa mai va ser més que una personificació de la pròpia activitat de Déu.*

3. *When and how did earliest Christianity take up this language? Thanks to Mt we can recognize that there was a "when", that there was a development in the course of which Wisdom categories were applied to Christ himself as a new step in Christian thinking about Christ.*

Quan i com la primera cristiandat va prendre aquest llenguatge? Gràcies a Mateu podem reconèixer que hi va haver un "quan", que hi va haver un desenvolupament en el curs del qual les categories de la Saviesa es van aplicar al mateix Crist com un nou pas en el pensament cristià sobre Crist.

The earliest large collection of Jesus's sayings (Q) spoke of wisdom, and presented much of Jesus's teaching in the form of Jewish wisdom. But nowhere in Q can we say with any confidence that Jesus himself was identified as Wisdom. The implication is that the same was true also of Jesus' own teaching: *there is no evidence in the earliest traditions of Jesus' ministry that he understood himself as Wisdom, or as the incarnation of (pre-existent) Wisdom.*

La primitiva gran col·lecció de les dites de Jesús (Q) parla de la saviesa, i presenta gran part de l'ensenyament de Jesús en la forma de la saviesa jueva. Però enlloc, en el document Q, podem assegurar amb tota confiança que Jesús mateix fos identificat com la Saviesa. La implicació és que el mateix era cert també del propi ensenyament de Jesús: *no hi ha evidència en les primeres tradicions del ministeri de Jesús que ell s'entengués a si mateix com la Saviesa, o com l'encarnació de la (pre-existent) Saviesa.*

Throughout the earliest stages of the Synoptic tradition prior to Mt, but including Lc, *Jesus is presented not as Wisdom, but as the messenger of Wisdom, as the eschatological envoy of (God in his) wisdom.*

Al llarg de les etapes més primerenques de la tradició sinòptica abans de Mt, però incloent Lc, *Jesús és presentat no com la Saviesa, sinó com el missatger de la Saviesa, com l'enviat escatològic de (Déu en la seva) saviesa.*

And the implication is that Jesus thought of himself (if at all) in the same terms. Only Mt moves beyond this to embrace an explicit Wisdom christology (Jesus = Wisdom) - and he does this by careful but obviously deliberate redaction of his Q source. In short, the Synoptic tradition strongly suggests that there was a time when there was no Wisdom christology; but we also know of a later stage when Wisdom christology could be taken for granted (in the hymns of Colossians and Hebrews and in John). Mt shows us one of the transition points.

I la conseqüència és que Jesús pensava de si mateix (si escau) en els mateixos termes. Només Mt ultrapassa aquests termes per abraçar una explícita cristologia de la Saviesa (Jesús = Saviesa) -i ho fa per una redacció acurada, òbviament deliberada, de la seva font Q. En poques paraules, la tradició sinòptica suggereix que hi va haver un temps en què no hi havia una cristologia de la Saviesa; però també sabem d'una etapa posterior, quan la cristologia de la Saviesa podria donar-se per garantida (en els himnes de Colossencs i Hebreus i en Joan). Mateu ens mostra un dels punts de transició.

4. *How* did the transition from a christology of Jesus the eschatological teacher of wisdom to a Wisdom christology come about? Paul's first letter to the Corinthians may give us the answer. For in Corinth he was confronted by a group whose views were marked both by talk of wisdom and by a too casual attitude to creation. To respond to this situation Paul took up the language of wisdom and drawing on the wisdom tradition of Hellenistic Judaism and on Stoic terminology he framed a Christology which met the needs of the Corinthian situation.

Com va ser la transició d'una cristologia de Jesús com el escatològic mestre de saviesa a una cristologia de la Saviesa? La primer carta de Pau als Corintis ens pot donar la resposta. Doncs a Corint Pau fou interpel·lar per un grup les opinions dels quals estaven caracteritzades tant per una manera de parlar de la saviesa com per una actitud massa informal per a la creació. Per respondre a aquesta situació Pau pren el llenguatge de la saviesa i segons el model de la tradició de la saviesa del Judaisme hel·lenístic i de la terminologia estoica va construir una cristologia que responia a les necessitats de la situació de Corint.

In this he presented Christ as the one whose death and resurrection fulfilled God's original purpose for creation and for men and so served to characterize and define the wisdom of God in a normative way — Christ crucified is the wisdom of God (I Cor. 1.24, 30). He presented the Lordship of Christ within the context of Jewish monotheism and Christ as one whom Christians now see to embody and mediate that power of God which created and sustains the world (I Cor. 8.6).

En aquesta carta va presentar Crist com aquell la mort i resurrecció del qual aconsegueix el propòsit original de Déu per a la creació i per als homes i per servir per caracteritzar i definir la saviesa de Déu d'una manera normativa: Crist crucificat és la saviesa de Déu (I Cor 1,24; 30). Va presentar el Senyoriu de Crist en el context del monoteisme jueu i a Crist com aquell a qui els cristians veuen ara com encarnant i mediant el poder de Déu que va crear i sosté el món (I Cor. 8,6).

The Colossian hymn probably expresses and develops the same insight (written in one of the Pauline churches) and the christology involved spread quickly throughout the Hellenistic churches (as again Matthew, Heb. 1.2f. and John indicate).

L'himne de la carta als Colossencs (escrita en una de les esglésies paulines), probablement, expressa i desenvolupa el mateix punt de vista i la cristologia involucrada es va estendre ràpidament a través de les esglésies hel·lenístiques (com de nou Mateu, He 1.2f. I Joan indiquen).

In the early stages of this development at any rate it would be inaccurate to say that Christ was understood as a pre-existent being become incarnate, or that Christ himself was thought to have been present and active in creation. With the Fourth Gospel it may be another story, in part at least (see below §30.1);

En les primeres etapes d'aquest desenvolupament en tot cas seria inexacte dir que Crist va ser entès com un ésser preexistent encarnat, o que Crist mateix fou comprès com que havia estat present i actiu en la creació. Amb el quart evangeli pot ser una altra història, almenys en part (veure més a baix §30.1);

But with Matthew there seems to be no thought of pre-existence involved; and in the Pauline letters and probably the introduction to Hebrews also *the thought is primarily of Christ as the eschatological embodiment of the wisdom of God, as the one through whom the creator God in all his fullness had revealed himself most clearly and definitively for man's salvation and creation's renewal.*

Però, pel que fa a Mateu, no sembla haver-hi cap idea de preexistència involucrada; i en les cartes paulines i probablement a la introducció a Hebreus també el pensament és sobretot de Crist com l'encarnació escatològica de la saviesa de Déu, com aquell a través del qual el creador Déu, en tota la seva

plenitud, s'havia revelat més clara i definitivament per a la salvació de l'home i la renovació de la creació.

The fact that Paul can speak of 'one Lord' in such close association with the 'one God' as he does in I Cor. 8.6 (just as elsewhere he speaks of God as 'God of our Lord Jesus Christ' - see above p. 182) can only mean that he sees Jesus not as a pre-existent divine being, but as a man, a Jew, whose God is the one God, and yet who so embodied God's creative power and saving wisdom (particularly in his death and resurrection) that he can be identified as 'the power of God and the wisdom of God'.

El fet que Pau pot parlar d "'un sol Senyor' en tal estreta associació amb l' "únic Déu" com ho fa en I Cor. 8.6 (igual que en altres llocs es parla de Déu com "Déu de nostre Senyor Jesucrist": vegeu més amunt p 182) només pot significar que ell veu Jesús no com un ésser diví pre-existent, sinó com un home, un Jueu, el Déu del qual és l'únic Déu, i no obstant això, com qui encarnava el poder creador de Déu i la saviesa salvífica (sobretot en la seva mort i resurrecció) que podia ser identificat com "el poder de Déu i la saviesa de Déu".

In short, if the contemporary cosmologies of Hellenistic Judaism and Stoicism determined what *words* should be used in describing the cosmic significance of the Christ-event, the *meaning* of these words is determined by the Christ-event itself.

En resum, si les cosmologies contemporànies del judaisme hel·lenístic i de l'estoïcisme determinaven quines *paraules* devien ser utilitzades per descriure el significat còsmic de l'esdeveniment de Crist, el *significat* d'aquestes paraules està determinat per l'esdeveniment de Crist mateix.

5. At the same time, given the understanding of divine wisdom within Hellenistic Judaism at the time of Paul, we can see how it was that *his language should both retain Wisdom christology within the bounds of Jewish monotheism and yet at the same time drive the Christianity expressing it in a Trinitarian direction.*

Alhora, donada la comprensió de la saviesa divina en el judaisme hel·lenístic en temps de Pau, podem veure com va ser que *el seu llenguatge tant va mantenir la cristologia de la Saviesa dins dels límits del monoteisme jueu i, com no obstant això, al mateix temps va impulsar el cristianisme a expressar-se en un sentit trinitari.*

If I Cor. 8.6 and Col. 1.15-20 (also Heb. 1.2f) should not be interpreted in a simplistic way as attributing personal pre-existence to Jesus Christ, *neither can these passages be reduced to a mere doctrine of Jesus as a man inspired by God.*

Si I Cor 8, 6 i Col 1, 15-20 (també He 1, 2f) no s'han d'interpretar de manera simplista com atribuint una preexistència personal a Jesucrist, *ni poden aquests passatges reduir-se a una simple doctrina de Jesús com un home inspirat per Déu.*

Here we may observe is the difference between ch. V and ch. VI: in ch. V we saw that the understanding of the earthly Jesus in relation to the Spirit is essentially that of inspiration; but in ch. VI we have had to speak in terms of *identification*. *In this distinction we cross the boundary between 'inspiration' and 'incarnation':] Jesus = (the eschatological) prophet inspired by the Spirit; but Jesus = Wisdom.*

Aquí podem observar quina és la diferència entre cap. V i cap. VI: al cap. V vam veure que la comprensió del Jesús terreny en relació amb l'Esperit és essencialment el de la inspiració; però al cap. VI hem hagut de parlar en termes d'*identificació*. *En aquesta distinció es creua el límit entre "inspiració" i "encarnació": Jesús = (escatològic) profeta inspirat per l'Esperit; però Jesús = Saviesa.*

Again, we repeat, the thought is not of Jesus himself as there in the beginning, despite what to us seems the 'obvious' meaning of the language used in I Cor 8, 6, Col 1, 16 and Heb 1, 2, but of Jesus as the man Wisdom became; not merely inspired, but became.

Una vegada més, repetim, la idea no de si mateix, ja que en un principi és Jesús, tot i que ens sembla el "obvi" que significa el llenguatge utilitzat en R Cor 8, 6, Col 1, 16 i Hebreus 1, 2, sinó la de Jesús com l'home esdevingué la Saviesa; no només inspirat, sinó que esdevingué.

He who espouses a Wisdom Christology does not assert that Christ was a pre-existent being, but neither does he assert that Christ was simply a man used by God, even in a climactic way. He asserts rather that Christ *fully embodies the creative and saving activity of God, that God in all his fullness was in him, that he represents and manifests all that God is in his outreach to men.*

El que propugna una cristologia de la Saviesa no afirma que Crist era un ésser preexistent, però tampoc afirmar que Crist era simplement un home utilitzat per Déu, encara que sigui de forma culminant. Ell afirma més aviat que Crist *encarna plenament l'activitat creadora i salvadora de Déu, que Déu en tota la seva plenitud estava en ell, que ell representa i manifesta tot el que Déu és en el seu apropar-se als homes.*

We can express this as the *divinity* or even *deity* of Christ, so long as we understand what that means: the deity is the Wisdom of God, for the Wisdom of God is God reaching out to and active in his world. So the deity of Christ is the deity of Wisdom incarnate; that is, to recognize the deity of Christ is to recognize that in Christ God manifested himself, his power as Creator his love as Saviour, in a full and final way.

Podem expressar això com la *divinitat* o fins i tot com la *deïtat* de Crist, per tal que entenem el que això significa: la deïtat és la Saviesa de Déu, doncs la Saviesa de Déu, és Déu arribant al seu món i actuant en ell. Així que la deïtat de Crist és la deïtat de la Saviesa encarnada; és a dir, reconèixer la deïtat de Crist és reconèixer que en Crist Déu es va manifestar, manifestant el seu poder com a Creador i seu amor com Salvador, de manera total i definitiva.

But, to make the point one last time, we should use the language of *incarnation* at this point only if we use it properly. For while we can say that divine wisdom became incarnate in Christ, that does not mean that Wisdom was a divine being, or that Christ himself was pre-existent with God, but simply that Christ was (and is) the embodiment of divine Wisdom, that is, the climactic and definitive embodiment of God's own creative power and saving concern.

Però, per puntualitzar per última vegada, hem de fer servir el llenguatge de *l'encarnació* en aquest punt només si l'utilitzem correctament. Doncs mentre podem dir que la saviesa divina es va encarnar en Crist, això no vol dir que la Saviesa era un ésser diví, o que el mateix Crist va ser preexistent amb Déu, sinó simplement que Crist era (i és) l'encarnació de la Saviesa divina, és a dir, l'encarnació culminant i definitiva del propi poder creador de Déu i de la seva preocupació salvífica.

Herein we see the origin of the doctrine of the incarnation.

Aquí veiem l'origen de la doctrina de l'encarnació.

[Si pots millorar la traducció](#)

Gràcies